

Regeringskansliet
tillkn.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning, KN2024/01642

Er beteckning: KN2024/01642

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, som också är Vattenmyndighet för Västerhavets vattendistrikt, lämnar synpunkter med anledning av remissen av promemorian "Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning".

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att det är bra att vikten av vattenkraftens bidrag till elsystemet lyfts fram i promemorian och förstår behovet av ett robust system för den gröna omställningen. Samtidigt är Länsstyrelsen angelägen om att de aktuella lagförändringarna ger bästa möjliga förutsättningar för att leda till det önskade resultatet. Länsstyrelsen har därför noggrant gått igenom förslagen i akt och mening att lyfta alla frågetecken redan nu, så att lagförslagen i sin slutliga version möjliggör en så smidig hantering av ärendena som möjligt.

Nedan ges en sammanfattning av de synpunkter Länsstyrelsen bedömer är av särskild vikt.

- De ändringar som föreslås i vattenförvaltningsförordningen är avsedda att säkerställa att det vid förklarande av kraftigt modifierade vattenförekomster samt bestämmande av miljökvalitetsnormer inte ställs mer långtgående krav på miljöanpassning av vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel än vad EU-rätten kräver. Länsstyrelsen anser dock att vissa förslag till ändringar behöver utredas och motiveras noggrannare, för att undvika en tillämpning som inte uppfyller de krav och skyldigheter som följer av EU-rätten, i synnerhet avseende vattendirektivet.

- Länsstyrelsen instämmer i att förslaget i vissa delar medför en tydligare ram kring arbetet med förklarande av kraftigt modifierade vatten och normsättning, vilket kan underlätta arbetet framöver. Sammantaget innebär dock förslaget en väsentligt ökad arbetsmängd och därmed ett ökat resursbehov, särskilt för de länsstyrelser som är vattenmyndigheter men även för de övriga länsstyrelserna.
- Förslaget innebär också en stor påverkan på vattenmyndighetens tidplan för arbetet med statusklassning och normsättning. Detta beror på att det tillkommer fler arbetsmoment eftersom fler vattenförekomster behöver analyseras avseende om kriterierna för kraftigt modifierade vatten uppfylls och fler parter behöver bli involverade i processen. Förslaget kommer också att påverka förutsättningarna för analyser och normsättning avseende andra typer av påverkanstryck än vattenkraft, eftersom resurserna med detta förslag i än större utsträckning kommer att behöva förskjutas till vattenkraftsrelaterade insatser.
- Förslaget föranleder ett behov av förnyad normöversyn av redan beslutade normer för vattenförekomster som påverkas av vattenkraft som ska prövas år 2025 och 2026 i enlighet med den nationella planen för omprövning av vattenkraft. Länsstyrelsen har förståelse för att det är angeläget att de nya bestämmelserna får ett snabbt genomslag. Länsstyrelsen bedömer dock att det med befintliga resurser, underlag och förutsättningar, tillsammans med ett större beroende av andra aktörer som Svenska kraftnät och Energimyndigheten, inte är möjligt att se över statusklassning och miljö kvalitetsnormer utifrån de föreslagna ändringarna för alla vattenförekomster som påverkas av verksamheter som ingår i de provningsgrupper som ska lämna in sina ansökningar om omprövning i juli och september 2025, innan provningarna ska påbörjas. Det finns också en påtaglig risk för motsvarande konsekvenser för de provningar som kommer senare, eftersom det arbetet kommer att behöva skjutas fram till följd av behoven av en förnyad normöversyn enligt de nu föreslagna ändringarna. De konsekvenserna kommer att förstärkas om det också behövs en översyn av normerna för de provningsgrupper där provningarna redan har inletts.

- Länsstyrelsen anser att tidplanen för den nationella planen behöver justeras ytterligare för att myndigheterna ska få förutsättningar att utveckla de verktyg och metoder som behövs för att tillämpa ändringarna efter att de träder i kraft. En reviderad tidplan skulle också ge förutsättningar för genomförandet av en förnyad normöversyn av vattenförekomster som berörs av prövningar år 2025 och 2026 inför prövningsstart, samt för att samverkans- och normsättningsprocesserna för senare prövningsgrupper i större utsträckning skulle kunna ske parallellt. En reviderad tidplan skulle även ge förutsättningar för verksamhetsutövare att utforma sina ansökningar i enlighet med resultaten från samverkans- och normsättningsprocesserna.
- Vattenmyndighetens förutsättningar att se över statusklassificeringar och miljö kvalitetsnormer i samband med samverkan påverkas i mycket stor utsträckning av vilket underlag som finns tillgängligt vid det tillfället. Länsstyrelsen har förståelse för att olika verksamhetsutövare har olika förutsättningar och resurser att ta fram nödvändigt underlag. För att underlätta processen skulle verksamhetsutövares skyldighet att bidra med nödvändigt underlag med fördel kunna förtydligas i regelverket.
- Länsstyrelsen tillstyrker att det enligt de föreslagna nya paragraferna 24 kap. 10 a och b § miljöbalken tillskapas en möjlighet för prövningsmyndigheten att inom ramen för en omprövning för moderna miljövillkor, efter regeringens tillåtelse, tillåta fortsatt drift av en verksamhet som riskerar att skada ett Natura 2000-område. Därmed ges möjlighet att meddela undantag enligt artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet även vid omprövningar. Det behövs dock vissa ytterligare tillägg i den svenska lagstiftningen för att de nya bestämmelserna ska uppfylla kraven i EU-rätten. Det behövs exempelvis ett tillägg till 6 kap. 20 § miljöbalken som tydliggör att en specifik miljöbedömning även ska göras i fråga om en verksamhet eller åtgärd som ska prövas enligt 24 kap. 10 a § miljöbalken.
- Länsstyrelsen anser även att det finns ett behov av förtydligande av när tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken behövs i prövning för moderna miljövillkor.

Detaljerade synpunkter utifrån promemorians förslag

5. En väsentligt ändrad fysisk karaktär

Länsstyrelsen avstyrker förslaget till införande av 4 kap. 3 a § vattenförvaltningsförordningen i dess nuvarande lydelse.

För att en vattenförekomst ska kunna förklaras som kraftigt modifierad (KMV-förklarande) krävs det bland annat att vattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt (4 kap 3 § vattenförvaltningsförordningen). Detta gäller idag för alla vattenförekomster, oavsett vilken typ av verksamhet som har förorsakat förändringen. Den föreslagna bestämmelsen är avsedd att reglera när en vattenförekomst har ändrats på ett väsentligt sätt till följd av att vatten lagras för att användas för kraftproduktion.

Länsstyrelsen ställer sig frågande till om det är detta som förslaget avser eller om det är tänkt att bestämmelsen ska kunna vara tillämplig för alla verksamheter för produktion av vattenkraftsel. Det kan tolkas som att den inte är tillämplig för vattenförekomster som påverkas av vattenkraftsverksamheter som bedrivs utan att vatten lagras särskilt för kraftproduktionen (exempelvis strömkraftverk utan tillhörande reglering). Det kan också uppstå tolkningsfrågor kring formuleringen, exempelvis om det krävs att själva lagringen (dvs. att spara vatten i någon form av reglering) sker enligt något tillstånd eller villkorsformulering, eller om bestämmelsen gäller alla former av lagring/reglering oavsett om de omfattas av tillstånd/villkor eller inte. I det fall avsikten är att paragrafen ska vara tillämplig även för andra typer av påverkan från verksamheter för produktion av vattenkraftsel än lagring av vatten i sig anser Länsstyrelsen det lämpligare att i paragrafen använda motsvarande formulering som för övriga bestämmelser kopplat till den nationella planen, "vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel", istället för "kraftproduktion".

En ytterligare oklarhet i bestämmelsen är hur tydlig kopplingen ska vara mellan den aktuella verksamheten (lagring av vatten för kraftproduktion) och påverkan på den vattenförekomst som ska bedömas. Omfattar bestämmelsen bara vattenförekomster som ligger i anslutning till den anläggning där lagringen av vatten sker, eller gäller den för alla vattenförekomster upp- och nedströms en sådan anläggning som har en försämrad hydromorfologi? Enligt Länsstyrelsens uppfattning behöver det tydliggöras att det ska vara

den aktuella verksamheten som har orsakat den väsentligt ändrade fysiska karaktären (dvs. påverkan på de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna) i den berörda vattenförekomsten. Det framgår av de nuvarande bestämmelserna i 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen. Det kan förtydligas exempelvis genom att formulera ingressen i bestämmelsen på följande sätt: *Om en ytvattenförekomst påverkas av [att vatten lagras för att användas för kraftproduktion]/[en vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel] ska den anses ha en väsentligt ändrad fysisk karaktär när...*

Det är inte ovanligt att en vattenförekomst är fysiskt förändrad på flera olika sätt och till följd av flera olika verksamheter eller påverkanstryck. Länsstyrelsen uppfattar att bestämmelsen är tänkt att tillämpas för vattenförekomster där den väsentliga fysiska förändringen helt eller i huvudsak kan härledas eller kopplas till verksamheter som lagrar vatten för att användas för kraftproduktion. Eftersom bedömningen ska utgå från statusklassningen av hydromorfologiska kvalitetsfaktorer (punkt 1), vilket återspeglar den sammanlagda påverkan på vattenförekomsten, alternativt den "sammantagna påverkan" (punkt 2), blir det med föreslagen formulering otydligt i vilka situationer den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas. Denna otydlighet förstärks av att det i förslaget anges att bättre förutsättningar för att förklara vattenförekomster som kraftigt modifierade även kan bidra till att fler kulturmiljövärden vid vatten kan värnas. Men de nya kriterierna för vad som kan anses vara en väsentligt ändrad fysisk karaktär kopplas endast till lagring av vatten för kraftproduktion (4 kap. 3a §) och inte till miljön i stort, där kulturmiljövärden ingår (4 kap. 3 § punkt 1a). Det innebär att förslagen inte i sig kommer att ändra förutsättningarna för förklarande av kraftigt modifierade vatten med hänsyn till kulturmiljövärden.

Länsstyrelsen vill också uppmärksamma att det kan vara problematiskt att införa särskilda kriterier för bedömning av väsentligt ändrad fysisk karaktär enbart för en viss typ av verksamhet. Det innebär att det kommer att uppstå situationer där vattenförekomster som är utsatta för fysisk påverkan i jämförbar omfattning, men på grund av andra typer av verksamheter eller påverkanstryck, bedöms på andra sätt i fråga om vattenförekomsterna ska anses som väsentligt fysiskt förändrade och kan bli förklarade som kraftigt modifierade. I förlängningen riskerar det att innebära att en annan kravnivå kommer att gälla för vattenförekomster som är utsatta för samma typ och omfattning av

fysisk påverkan men från andra typer av verksamheter än vattenkraftsverksamheter, trots att de omfattas av samma bestämmelser i vattendirektivet. Det kan möjligen ifrågasättas om detta är rimligt ur ett likvärdighetsperspektiv.

Länsstyrelsen vill också framföra att det följer av artikel 2(9) vattendirektivet att kraftigt modifierade vattenförekomster är ytvattenförekomster som har genomgått sådana fysiska förändringar att deras karaktär har ändrats på ett *väsentligt* sätt. Det stämmer att det är medlemsstaterna som ska precisera närmare när en vattenförekomsts fysiska karaktär ska anses ha ändrats på ett väsentligt sätt, men det får rimligen tolkas att användningen av begreppet *väsentligt* i direktivet utgör en kvalificering av den omfattning av påverkan som det i direktivets mening måste vara fråga om. Detta bekräftas av CIS Guidance Document No. 37, Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies (s. 19), av vilken det framgår att ändringen i vattenförekomstens karaktär måste vara omfattande, utbredd och genomgripande. Av Guidance Document No. 4, Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies (s. 30), kan det utläsas att i de situationer där vattenförekomster genomgått betydande fysiska ändringar, men ändå inte kan anses vara väsentligt fysiskt förändrade, bör det i stället övervägas åtgärder för att uppnå God ekologisk status (GES), förlängda tidsfrister alternativt mindre stränga krav, om tillämpligt.

Enligt de nu gällande bestämmelserna i 8 b-c §§ HVMFS 2017:20 utgår bedömningen av om en vattenförekomst har väsentligt ändrad fysisk karaktär från de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna *hydrologisk regim* alternativt *hydrologiska villkor* (hydrologin) och *morfologiskt tillstånd* (morfologin). Om dessa kvalitetsfaktorer kan antas ha *otillfredsställande* eller *dålig* status och de är permanent försämrade till följd av mänsklig verksamhet, ska vattenmyndigheten bedöma att vattenförekomsten har ändrat sin fysiska karaktär på ett väsentligt sätt. Därutöver kan en vattenförekomst anses ha en väsentligt förändrad fysisk karaktär exempelvis om en utredning och en bedömning visar att hydrologin och morfologin är *måttlig* men ligger nära eller mycket nära gränsen till *otillfredsställande*. Havs- och vattenmyndigheten menar vidare att bristande *konnektivitet* inte i sig själv ska användas vid bedömning av väsentligt ändrad fysisk karaktär, eftersom den ofta är en effekt av förändringar av hydrologi eller morfologi (Havs- och vattenmyndighetens vägledning om s. 76, jfr CIS Guidance Document No. 37, s. 21 ff).

Länsstyrelsen kan konstatera att den nu föreslagna bestämmelsen – med innebörden att en väsentligt ändrad fysisk karaktär alltid ska anses föreligga när minst två av de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna, inklusive konnektivitet, har klassats till måttlig status (punkt 1) eller när den sammantagna påverkan innebär att ändringen är väsentlig (punkt 2) – skiljer sig på ett icke obetydligt sätt från vad som idag gäller nationellt samt vad som kan utläsas av tillämpliga CIS Guidance Documents. Enligt Länsstyrelsens bedömning framstår det som osäkert om den föreslagna definitionen av vad som utgör en väsentligt ändrad fysisk karaktär för en vattenförekomst verkligen är förenlig med vattendirektivet. Länsstyrelsen anser att detta med fördel kan motiveras på ett tydligare sätt än med nuvarande motivering att ändringen behövs för att säkerställa att möjligheten att förklara ett vatten som kraftigt modifierat används fullt ut.

6. Betydande negativ påverkan på kraftproduktionen

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslaget avseende införandet av 4 kap. 3 b § vattenförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen anser dock att det finns ett behov av förtydliganden av paragrafens innehåll samt dess tillämpning och förutsättningarna för detta. Vidare anser Länsstyrelsen att bilaga 2 och hänvisningar till denna ska utgå från förordningstexten.

Länsstyrelsen konstaterar att det i 4 kap 3 § vattenförvaltningsförordningen ställs upp flera kriterier som måste vara uppfyllda för att en vattenförekomst ska kunna förklaras som kraftigt modifierad. Detta behöver även återspeglas i den föreslagna bestämmelsen, åtminstone genom hänvisning till andra relevanta bestämmelser i vattenförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen bedömer att det är en förutsättning för att den nya bestämmelsen ska kunna tillämpas i enlighet med EU-rätten. I synnerhet gäller det kriteriet i 4 kap. 3 § 2 vattenförvaltningsförordningen att det, utöver de föreslagna punkterna i paragrafen, av tekniska skäl eller på grund av höga kostnader inte ska vara rimligt att på något annat sätt som är ett väsentligt bättre alternativ för miljön åstadkomma den nytta som följer av att vattenförekomsten blir kraftigt modifierad. En hänvisning till denna nya bestämmelse behöver också läggas till i 4 kap. 16 § vattenförvaltningsförordningen, eftersom den bestämmelsen behöver vara tillämplig även i de fall som avses i den nya paragrafen.

Länsstyrelsen anser att det i formuleringen av bestämmelsen i 4 kap. 3 b § vattenförvaltningsförordningen är oklart om förutsättningarna enligt de tre punkterna bara ska beaktas samlat, eller om de ska beaktas var för sig. Om avsikten är att det är tillräckligt att en av förutsättningarna föreligger för att det ska tala för en betydande påverkan, bör det stå ”eller” mellan andra och tredje punkten.

HARO-värden (bilaga 2)

Både det nationella riktvärdet på 1,5 TWh och klassificeringen av kraftverk utifrån sitt reglerbidrag baseras på äldre data och förutsättningar för elsystemet. Länsstyrelsen ser vikten av att de HARO-värden och värden för relativt reglerbidrag som ska användas i bedömningen av betydande negativ påverkan utgår från relevanta tidsperioder och att data är aktuella och spårbara. Länsstyrelsen anser inte att dessa värden ska ingå i förordningstext utan istället bör det lämnas till expertmyndigheterna (Affärsverket Svenska kraftnät och Statens energimyndighet) att uppdatera dessa vid behov utifrån bedömningar om elsystemets utveckling och effekterna av ett förändrat klimat. I detta sammanhang bör det också beaktas att vattenförvaltningen är tänkt att vara adaptiv, med en revidering av miljökvalitetsnormer minst var 6:e år. Länsstyrelsen anser därmed att bilaga 2 och hänvisningen till denna i 4 kap. 3 b § 2 stycket 1 vattenförvaltningsförordningen i sin helhet ska utgå från förordningstexten.

Länsstyrelsen anser vidare att det finns en utmaning i tillämpningen av HARO-värdena i de kommande parallella processerna med samverkan och normsättning och därmed i de kommande prövningarna. Detta eftersom HARO-värdena utgår från huvudavrinningsområden medan samverkan och prövningar för moderna miljövillkor utgår från prövningsgrupper vilka ofta inte innefattar hela huvudavrinningsområden. Enligt den nu föreslagna lagstiftningen ska normsättningen för vattenkraftspåverkade vattenförekomster (och förklarandet av kraftigt modifierade vattenförekomster) ske samordnat med samverkan enligt den nationella planen. Det innebär att normsättningen behöver ske med utgångspunkt från prövningsgrupperna, men HARO-värdena avser hela avrinningsområden. Det innebär i sin tur att bedömningen av olika miljöförbättrande åtgärders påverkan inte kan ske i förhållande till HARO-värdet, när prövningsgruppen bara omfattar en del av avrinningsområdet. Detta blir särskilt påtagligt i stora avrinningsområden där prövningarna är uppdelade på många olika prövningsgrupper med vitt skilda prövningsår (exempelvis Göta älv,

Dalälven, Ångermanälven och Norrström). Med den nu föreslagna ordningen saknas det därför förutsättningar för att göra samordnade bedömningar och analyser för både förklarande av kraftigt modifierade vattenförekomster och för normsättningen med utgångspunkt från HARO-värdena för vattenförekomster som ligger i avrinningsområden där provningsgrupperna har olika provningsår. Länsstyrelsen anser att tidplanen för omprövning av vattenkraften för vissa huvudavrinningsområden med särskild betydelse för Sveriges energiförsörjning kan behöva ses över för att få en sammanhållen samverkan och prövning av verksamheter som berörs av samma HARO-värde. Det är mycket resurskrävande att genomföra normsättning för vattenkraftspåverkade vattenförekomster rent generellt, och det blir väsentligt mycket besvärligare om processen behöver splittras upp på flera omgångar och år. Länsstyrelsen anser därför att Svenska kraftnät och Energimyndigheten behöver ta fram ett underlag eller en metod för att kunna tillämpa HARO-värdena fördelat på olika provningsgrupper.

Länsstyrelsen vill också påtala att det i praktiken är omöjligt att tillämpa ett sammanlagt HARO-värde för "övriga avrinningsområden" på ett rättssäkert och likvärdigt sätt. Det saknas helt vägledning för hur detta HARO-värde ska tillämpas inom ramen för den successiva normsättning som vattenmyndigheterna arbetar med, i enlighet med tidplanen för den nationella planen. Eftersom normsättningen inte sker samlat för alla övriga avrinningsområden samtidigt, går det inte att göra bedömningar av om HARO-värdet kommer att överskridas förrän normsättningen har genomförts för ett stort antal provningsgrupper. Resultatet av detta riskerar att bli att det inte kommer att finnas förutsättningar för att förklara vattenförekomster som kraftigt modifierade (eller tillämpa mindre stränga krav) i provningsgrupper som ingår i "övriga avrinningsområden" och som prövas först enligt tidplanen, upp till den nivå där det sammanlagda HARO-värdet uppnås. För de provningsgrupper som prövas därefter kommer det tvärtom att kunna bli nödvändigt att förklara vattenförekomster som kraftigt modifierade (eller tillämpa mindre stränga krav), oavsett om det kan anses motiverat utifrån elsystem- och vattenmiljösynpunkt. Länsstyrelsen anser därför att det behövs en annan utformning av det som nu beskrivs som ett sammanlagt HARO-värde för "övriga avrinningsområden" om det ska vara möjligt att tillämpa. Antingen behöver det tas fram specifika HARO-värden för samtliga avrinningsområden (och en metod för att fördela värdena mellan

prövningsgrupper), eller så behövs det en tydlig metod eller princip för hur det sammanlagda värdet ska fördelas mellan olika avrinningsområden och prövningsgrupper.

7. Fastställande av god ekologisk potential

Länsstyrelsen avstyrker förslaget avseende införandet av 4 kap. 4 b § vattenförvaltningsförordningen i dess föreslagna utformning.

Länsstyrelsen anser att förslaget behöver omarbetas och förtydligas.

Länsstyrelsen uppfattar att bestämmelsen syftar till att utgöra en kodifiering av den så kallade "åtgärdsmetoden" som beskrivs i Havs- och vattenmyndighetens vägledning om kraftigt modifierat vatten och ekologisk potential, samt i CIS Guidance Document No. 37.

Länsstyrelsen anser dock att det fortfarande är oklart hur den föreslagna bestämmelsen förhåller sig till de normativa definitioner för ekologisk potential som återfinns i Tabell 1.2.5 i bilaga V till vattendirektivet.

Enligt punkt 1 i den föreslagna bestämmelsen ska de åtgärder eller kombinationer av åtgärder som ligger till grund för definitionen av maximal ekologisk potential (MaxEP) vara sådana som "effektivt förbättrar vattenmiljön, med beaktande av att ytvattenförekomstens fysiska karaktär är väsentligt ändrad". Länsstyrelsen anser att punkten 1 ska ändras så att det framgår att åtgärderna ska vara sådana som "effektivt förbättrar vattenmiljön till bästa möjliga tillstånd, med beaktande av att ytvattenförekomstens fysiska karaktär är väsentligt ändrad".

Enligt andra stycket i den föreslagna bestämmelsen ska definitionen av ekologisk potential, i fråga om hydromorfologiska kvalitetsfaktorer, utgå från åtgärder "som har visats vara effektiva för att uppnå ett tillstånd som motsvarar lätta förändringar jämfört med de ekologiska förhållanden som föreligger i ytvattenförekomsten vid maximal ekologisk potential". Länsstyrelsen delar bedömningen att det ska vara fråga om effektiva åtgärder. Länsstyrelsen anser det dock oklart vilka kriterier som uppställs för när en åtgärd anses vara visat effektiv i det enskilda fallet. Enligt övervägandena är avsikten med denna bestämmelse att undvika att åtgärdsförslag med "osäker effekt" eller som "inte medför en tillräcklig stor och bevisad nytta" inte ska ligga till grund för fastställandet av god ekologisk potential (GEP) (s. 28 i aktuell remiss).

Länsstyrelsen bedömer att den specifika åtgärdsutformningen vid en anläggning kan avgöras först inom ramen för den prövning som

sker i domstol. Det kommer inte vara möjligt för vattenmyndigheterna att inom ramen för normsättningen göra så detaljerade bedömningar av olika åtgärder. Det skulle också vara tveksamt med hänsyn till prövningsordningen och det faktum att det handlar om normgivning och inte villkorsskrivning, om vattenmyndigheten i praktiken avgör vilka specifika åtgärder som krävs vid enskilda verksamheter redan i normsättningen.

8. Utformningen av kvalitetskrav för Natura 2000-områden

Avseende den föreslagna bestämmelsen 4 kap. 6 § första stycket vattenförvaltningsförordningen, vill Länsstyrelsen uppmärksamma att om tidpunkten som anges i bestämmelsen tas bort får bestämmelsen följande lydelse: "Kvalitetskraven för skyddade områden ska fastställas så att alla normer och mål ska uppfyllas, om inte annat följer av den lagstiftning enligt vilken de skyddade områdena har fastställts". Av övervägandena framgår att det handlar om en redaktionell justering, men med tanke på de ändringar som föreslås till bestämmelsen i miljöbalken - om tillståndsmyndighetens möjlighet att meddela bestämmelser och villkor som innebär att en miljökvalitetsnorm som avser ett Natura 2000-område inte kan följas - kan det uppfattas som att även innebörden av bestämmelsen har ändrats. Länsstyrelsen noterar att även 4 kap 9 § vattenförvaltningsförordning, om undantag i form av förlängda tidsfrister, hänvisar till den tidpunkt som anges i 6 §.

9.1 Undantag från kraven enligt art- och habitatdirektivet i samband med omprövning för moderna miljövillkor

Länsstyrelsen tillstyrker att det enligt de föreslagna nya paragraferna 24 kap. 10 a och b § miljöbalken tillskapas en möjlighet för prövningsmyndigheten att inom ramen för en omprövning för moderna miljövillkor, efter regeringens tillåtelse, tillåta fortsatt drift av en verksamhet som riskerar att skada ett Natura 2000-område. Därmed ges möjlighet att meddela undantag enligt artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet även vid omprövningar. Det behövs dock vissa ytterligare tillägg i den svenska lagstiftningen för att de nya bestämmelserna ska uppfylla kraven i EU-rätten.

Länsstyrelsen anser även att det finns ett behov av förtydligande av när tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken behövs i prövning för moderna miljövillkor.

Behov av ytterligare tillägg i miljöbalken samt i förordning om områdesskydd för att uppnå förenlighet med EU-rätten

Det behöver säkerställas att ett beslut som fattas med stöd av 24 kap. 10 a och b § baseras på ett tillräckligt bra underlag och att övriga krav som enligt artikel 6.4. art- och habitatdirektivet gäller för undantag också blir tillämpliga på den prövning som ska göras med stöd av 24 kap. 10 a och b § miljöbalken.

Promemorians förslag innebär att undantagsförfarandet i artikel 6.4 i direktivet ska kunna tillämpas utan någon miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken genomförts. Det framgår av EU-domstolens avgörande att undantagsbestämmelsen i artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet ska tillämpas först *efter* att en bedömning i enlighet med artikel 6.3 har genomförts (mål C-304/05 punkt 83). Vidare har EU-domstolen uttalat att artikel 6.2 och 6.3 ska tolkas som en sammanhängande helhet (se t.ex. mål C-399/14, punkt 52). Enligt Länsstyrelsens uppfattning är det mycket tveksamt om det är förenligt med EU-rätten att på det sätt som promemorian föreslår förbigå de processuella steg, inklusive ett eventuellt hörande av allmänheten, som artikel 6.3 föreskriver, och att gå direkt till undantagsförfarandet i artikel 6.4.

Det behövs därför ett tillägg till 6 kap. 20 § miljöbalken som tydliggör att en specifik miljöbedömning även ska göras i fråga om en verksamhet eller åtgärd som ska prövas enligt 24 kap. 10 a § miljöbalken. En sådan miljöbedömning, som syftar till att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande, inkluderar bland annat ett samrådsförfarande som bland annat syftar till att uppfylla kraven i Århuskonventionen. Att Århuskonventionen ska tillämpas även vid beslut enligt artikel 6.3 i Art- och habitatdirektivet har EU-domstolen slagit fast i mål C-243/15 punkt 46.

Det behövs även ett tillägg till 6 kap. 36 § miljöbalken som tydliggör att den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram för en prövning enligt 24 kap. 10 a § miljöbalken ska innehålla en beskrivning av verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med en motivering till varför ett visst alternativ valts samt de uppgifter som i övrigt behövs för prövningen. Vidare behövs ett tillägg som tydliggör att om miljökonsekvensbeskrivningen har upprättats enbart för en prövning enligt 24 kap. 10 a § kan innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen begränsas till de uppgifter som behövs för den prövningen.

I artikel 6.4 art- och habitatdirektivet anges följande:

”Om en plan eller ett projekt, på grund av att alternativa lösningar saknas, trots en negativ bedömning av konsekvenserna för området måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär, skall medlemsstaten vidta alla nödvändiga kompensationsåtgärder för att säkerställa att Natura 2000 totalt sett förblir sammanhängande. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om de kompensationsåtgärder som vidtagits.

Om det berörda området innehåller en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art, är de enda faktorer som får beaktas sådana som berör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse.”

Dessa krav framgår idag av 20 och 20 a §§ förordning om områdesskydd. För att säkerställa att de förutsättningar som anges i 6.4 art- och habitatdirektivet för att tillåta verksamheter och åtgärder som inte uppfyller kraven i artikel 6.3 också gäller för en prövning enligt 24 kap. 10 a § behövs tillägg till båda dessa paragrafer i förordningen om områdesskydd. Det behöver uttryckligen anges att kraven i 20 och 20 a §§ förordning om områdesskydd även gäller för en prövning enligt 24 kap. 10 a och b § miljöbalken. Det i likhet med vad som idag gäller för en prövning enligt 7 kap. 29 § miljöbalken.

Den nya bestämmelsen i 24 kap. 10 a § miljöbalken ställer, i likhet med 7 kap. 29 § miljöbalken, enligt punkten 3 i respektive paragraf, ett krav på kompensationsåtgärder. Vid tillämpning av 7 kap. 29 § miljöbalken framgår det av 7 kap. 29 a § miljöbalken att det är den som ansöker om tillståndet som är skyldig att bekosta kompensationsåtgärderna. För att säkerställa att Sverige lever upp till kraven på kompensation i art- och habitatdirektivet behöver motsvarande bestämmelse införas vid tillämpning av den nya bestämmelsen i 24 kap. 10 a § miljöbalken. Detta kan enligt Länsstyrelsen antingen säkerställas genom en ändring i 7 kap. 29 a § miljöbalken eller genom införande av en ny bestämmelse i 24 kap. miljöbalken med en motsvarande lydelse.

Behov av förtydligande av när tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken behövs i prövning för moderna miljövillkor

Länsstyrelsen uppfattar det *inte* som att bestämmelserna i 24 kap. 10 a och b §§ miljöbalken är tänkta att ersätta tillståndskravet i 7 kap. 28 § miljöbalken. Länsstyrelsen anser därför att regeringen behöver förtydliga när det kan komma att behövas en separat Natura 2000-ansökan för en verksamhet som omfattas av kravet om omprövning enligt 24 kap. 10 § miljöbalken.

Enligt länsstyrelsens bedömning kan det finnas situationer där ett separat Natura 2000-tillstånd behöver sökas enligt 7 kap. 28 § miljöbalken även för en verksamhet som omprövas enligt reglerna om moderna miljövillkor. Det kan till exempel behövas ett separat Natura 2000-tillstånd om verksamheten inte bedrevs inom ramen för ett giltigt tillstånd den 1 juli 2001, eller om verksamheten har ändrats därefter och därmed inte har ett Natura 2000-tillstånd som motsvarar den verksamhet som bedrivs i nuläget. Även ändringar av verksamheten som tillkommer till följd av omprövningen torde kunna kräva separat Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken om ändringarna berör en utpekad naturtyp eller påverkar en utpekad Natura 2000-art.

9.4 Undantag från miljökvalitetsnormer som avser vattenmiljö i Natura 2000-område

Länsstyrelsen tillstyrker införandet av 4 kap. 12 a, 13 a §§ vattenförvaltningsförordningen samt ändringarna i 4 kap. 14 § vattenförvaltningsförordningen. Behovet av bestämmelserna föranleds av införandet av 24 kap. 10 a § miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer dock att det finns oklarheter kring bestämmelsernas tillämpning.

Av övervägandena till bestämmelserna framgår att de kan innebära att vattenmyndigheten behöver ta bort eller ändra ett särskilt krav i en miljökvalitetsnorm som föranletts av ett Natura 2000-område, alternativt bedöma om det finns förutsättningar att förklara ett vatten som kraftigt modifierat eller besluta om sänkta krav. Länsstyrelsen anser att det behövs förtydliganden om hur de nu föreslagna bestämmelserna om möjligheten för prövningsmyndigheten att besluta om undantag från vissa Natura 2000-krav överensstämmer med möjligheterna att förklara vatten som kraftigt modifierade och att besluta om mindre stränga krav enligt vattenförvaltningsförordningen.

10. En förbättrad samverkan inför omprövning

Parallella processer med samverkan och normöversyn

I förslaget anges att vattenmyndigheten under samverkan ska se över klassificeringen och miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster, särskilt avseende förklarande av kraftigt modifierade vatten och tillämpning av mindre stränga krav, och att ett av syftena med samverkan är att möjliggöra detta.

I den gällande tidplanen för genomförande av den nationella planen, bilaga till förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter, har de olika huvudavrinningsområdena delats upp i prövningsgrupper och prövningen för ett huvudavrinningsområde kan vara utspridd över flera år. Samverkan genomförs också med ett prövningsgruppsperspektiv, medan vattenmyndighetens arbete med normöversyn behöver ha ett huvudavrinningsområdesperspektiv för att det ska vara möjligt att göra bedömningar relaterat till HARO-värden och påverkan på reglerbidrag. Detta är mycket olyckligt och innebär att det i vissa fall kommer att vara svårt eller omöjligt för vattenmyndigheterna att tillämpa bestämmelserna på det sätt som är avsett.

Vattenmyndigheterna behöver dessutom i sitt arbete med analyser inför normsättningen ta hänsyn till alla typer av påverkanstryck på vattenförekomsterna i ett huvudavrinningsområde. Det innebär att arbetsinsatserna inte kan begränsas till enbart de områden som ingår i prövningsgrupperna.

Det saknas resurser för att vattenmyndigheten ska kunna delta aktivt i samverkansprocesserna, vilket ställer höga krav på handläggare från länsstyrelserna som deltar i samverkan att förklara vattenförvaltningens behov och metoder samt förmedla information mellan samverkansprocessen och vattenförvaltningsarbetet. I promemorian står det att Länsstyrelsen måste få med verksamhetsutövarna in i samverkansprocessen och med arbetet gällande parallella processer mycket tidigare. Detta innebär att Länsstyrelsen måste lägga mer tid och resurser på information om miljökvalitetsnormer och hur en verksamhetsutövare ska inkomma med rätt underlag till vattenförvaltningen för översyn av normen. Detta kommer kräva mer resurser av Länsstyrelsen och här behöver verksamhetsutövaren också ofta stöttning av sitt ombud. Verksamhetsutövare som omfattas av den nationella planen kommer därför också att behöva stöttning av Miljöfonden mycket tidigare för

att få med ett ombud i processen, för att samverkansprocessen inte ska fördröjas. Redan i de hittillsvarande samverkansprocesserna har det varit utmanande att hantera dessa frågor, till stor del av resursskäl. Med de föreslagna förändringarna kommer de utmaningarna bli avsevärt mycket större. De resurser som länsstyrelserna har idag kommer inte att räcka till för att tillgodose förväntningarna på utökad samverkan och informationsförmedling i förslaget, varken för arbetet med den nationella planen eller för vattenförvaltningsarbetet.

Länsstyrelsen och vattenmyndigheterna ska se över miljökvalitetsnormerna i god tid inför omprövningarna och säkerställa att rätt norm beslutas samt att leda till en väl fungerande prövningsprocess. Samtidigt kan det under hela samverkansprocesser inkomma ny information från verksamhetsutövaren som behöver vägas in i normöversynen. I förslaget läggs ansvaret helt på myndigheterna att via samverkan inhämta den information som behövs för att bedöma om förutsättningarna för att förklara en vattenförekomst som kraftigt modifierad eller besluta om mindre stränga krav är uppfyllda. Kommunikationen ska anpassas till verksamhetsutövarnas förutsättningar. Länsstyrelsen vill påpeka att detta är ett tids- och resurskrävande arbete och anser att det behöver finnas ett motsvarande krav på verksamhetsutövarna att bidra med relevant underlag, särskilt då det i förslaget anges att en mer effektiv samverkan bedöms påverka prövningsprocesserna positivt avseende tidseffektivitet och kvalitet. För att uppnå det syftet behöver ansvaret för samverkansprocessernas kvalitet vara delat.

De nya förutsättningar som förslaget medför leder till att det de närmaste åren kommer att bli mycket svårt (i vissa fall omöjligt) att få samverkansprocessen och normöversynsprocessen att ske parallellt tidsmässigt. Eftersom det saknas övergångsbestämmelser i förslaget kommer det också att behövas normöversyn i flera prövningsgrupper/avrinningsområden där samverkansprocessen redan är avslutad. Det kommer inte vara möjligt från resurs- och tidsperspektiv att starta den samverkan igen för att kunna samordna underlag mellan de två processerna. Det framgår inte av förslaget hur vattenmyndigheterna ska få in underlag för en förnyad normsättning i de fallen.

Av 2 kap 4 § vattenförvaltningsförordningen framgår att vattenmyndigheten ska samråda om förslag till nya miljökvalitetsnormer med de myndigheter, kommuner,

organisationer, verksamhetsutövare och enskilda som berörs av förslaget och sedan göra de justeringar som framstår som nödvändiga efter samrådet. Om det, efter denna process, framkommer nya förhållanden, exempelvis i samverkan, som föranleder annat än marginella justeringar av normerna så bör dessa justeringar samrådats igen. I samverkan är bara en mycket begränsad krets representerad, vilket inte stämmer med kraven i 2 kap 4 § vattenförvaltningsförordningen. Det innebär att miljö kvalitetsnormer för samma vattenförekomst kan behöva arbetas om och samrådats upprepade gånger, vilket är mycket tids- och resurskrävande. Hur detta ska hanteras behöver förtydligas för att garantera att andra intressen än vattenkraften får möjlighet att påverka på lika villkor utan att normsättningsprocessen blir orimligt lång och resurskrävande. Det kan tilläggas att verksamhetsutövarna redan har en ytterligare möjlighet att påverka normsättningen i samband med omprövningen då de kan initiera ett så kallat 22:13-ärende, det vill säga att domstolen kan ifrågasätta den beslutade normen i domstolsprövningen. Om vattenmyndigheten i ett sådant ärende finner att normerna behöver justeras så behöver även dessa justeringar samrådats.

11 Myndigheternas bidrag till underlag för klassificering och beslut om miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen inser att vattenkraften har en viktig roll att spela i elsystemet, exempelvis för reglerförmåga och elberedskap. Länsstyrelsen ser därför mycket positivt på att Svenska kraftnät och Energimyndigheten bidrar i analyserna av miljöåtgärders påverkan på vattenkraftens förmågor. Expertmyndigheternas bidrag är nödvändiga för att det ska vara möjligt att på rätt sätt ta hänsyn till dessa förmågor i normsättningen. Länsstyrelsen vill påpeka att Svenska kraftnäts och Energimyndighetens analyser behöver vara anpassade efter vattenmyndighetens behov och tidplan för arbetet med normöversyn.

I förslaget preciseras vad betydande negativ påverkan innebär avseende miljöåtgärders påverkan på vattenkraftens förmågor. De så kallade HARO-värden anges i terawattimmar (TWh) och ett värde anges för vilka kraftverk som bedöms ha betydelse avseende reglerbidrag. De analyser som görs av Svenska kraftnät och Energimyndigheten behöver därför omfatta hela huvudavrinningsområden och alla berörda kraftverk och dammar som ingår i dessa. Bedömning av påverkan på de klass 2- och 3-HARO:n som har ett gemensamt HARO-värde behöver göras på

nationell skala och vattenmyndigheten behöver expertmyndigheternas kunskap för att kunna avväga och fördela det gemensamma HARO-värdet mellan och inom olika avrinningsområden ur ett elsystemperspektiv (se även synpunkter om detta ovan). Om Svenska kraftnät och Energimyndigheten gör bedömningen att analyserna kan göras på andra skalor än de nämnda så behöver grunderna för detta anges tydligt och även konsekvenserna av en sådan uppdelning. Länsstyrelsen utgår från att dessa myndigheters nya uppdrag att bistå vattenmyndigheterna i arbetet innebär att de ska utföra de uppgifter som vattenmyndigheten behöver hjälp eller stöd med. Det omfattar exempelvis att genomföra de beräkningar och analyser av påverkan på produktion och reglerförmåga samt andra förmågor som vattenmyndigheterna efterfrågar.

Länsstyrelsen anser att Affärsverket Svenska kraftnät och Statens energimyndighet, utöver att bistå de länsstyrelser som är vattenmyndigheter, också behöver bistå samtliga länsstyrelser med information om huruvida det finns vattenkraftverk av nationell betydelse i provningsgrupperna. Detta avseende såväl produktionsbidrag, elberedskap som reglerförmåga. Denna information behöver enligt länsstyrelsen finnas som underlag till den nulägesbeskrivning som sammanställs inom ramen för samverkan. Tillgång till denna information skulle bidra till att säkerställa att energiaspekter av nationell betydelse framkommer på ett tidigt stadiet i samverkansprocessen.

I förslaget anges inte hur påverkan på vattenkraftens förmågor ska beaktas på lokal och regional skala, och även här är Svenska kraftnäts och Energimyndighetens bidrag i form av analys avseende påverkan på dessa förmågor en väsentlig del i arbetet med normsättning. I sammanhanget är det av stor vikt för elberedskapen på regional och lokal nivå att anläggningars förmåga att bidra till lokal ö-drift tas tillvara och att det lokala planeringsarbete som idag pågår i flera kommuner beaktas. Det är därför välkommet att expertmyndigheterna får en skyldighet att bistå vattenmyndigheterna med metoder och underlag för att möjliggöra att hänsyn tas till dessa förmågor i normsättning. Det bör diskuteras vidare med expertmyndigheterna vilken geografisk nivå som deras skyldighet att bidra med underlag ska omfatta.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen har förståelse för att det är angeläget att de nya bestämmelserna får ett snabbt genomslag. Den korta tid som föreslås mellan bestämmelsernas ikraftträdande och starten för provningar i juli 2025 innebär att det kommer uppstå stora svårigheter för vattenmyndigheterna och andra berörda myndigheter att genomföra de olika arbetsmomenten enligt tidplanen för den nationella planen.

Länsstyrelsen bedömer att det behövs en övergångsbestämmelse som innebär att de nya bestämmelserna inte ska tillämpas för vattenförekomster i provningsgrupper enligt den nationella provningsplanen där provningarna redan har påbörjats. Av både processekonomiska skäl och med hänsyn till det som har påpekats ovan om svårigheterna med att följa tidplanen framåt, är det mycket olämpligt att införa bestämmelser som kan behöva tillämpas retroaktivt för pågående provningar.

Övergångsbestämmelsen bör även omfatta de vattenförekomster i provningsgrupper som ska lämna in ansökan under 2025 och 2026 och där samverkan redan är avslutad. I dessa fall bör det införas en övergångsbestämmelse som anger att normöversynen inte behöver ske parallellt i dessa provningsgrupper enligt förslaget till den nya bestämmelsen i 42 a § förordning om vattenverksamheter.

12. Möjlighet att utse ytterligare ledamöter vid vattendelegationerna

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att utöka antalet ledamöter i vattendelegationerna. En bredd av kompetenser i vattendelegationerna bedöms som positivt för beslutsprocessen.

14.4.1 Konsekvenser för länsstyrelserna

Länsstyrelsen instämmer i att förslaget i vissa delar ger en tydligare ram för arbetet med förklarande av kraftigt modifierade vatten och normsättning. Sammantaget innebär förslaget dock en väsentligt ökad arbetsmängd och ett ökat resursbehov, vilket är kostnadsdrivande, både för de länsstyrelser som är vattenmyndigheter och för övriga länsstyrelser. Detta har också konstaterats i promemorian, men det föreslås ändå inte några resursförstärkningar vilket Länsstyrelsen anser är anmärkningsvärt. Detta även mot bakgrund av att länsstyrelserna i budgetunderlagen under ett flertal år påtalat behovet av resursförstärkningar till såväl

arbetet med att genomföra omprövningen i enlighet med den nationella prövningsplanen som det generella vattenförvaltningsarbetet, utan att de nu föreslagna tillkommande arbetsinsatserna har varit aktuella.

Även om arbetssättet med parallella processer inkluderar uppdraget avseende samverkan och normöversyn, kräver det nya arbetssättet att dessa arbeten sker på ett annat sätt än vad som tidigare varit fallet. Utöver själva samverkansprocessen kommer beredningssekretariatet på Länsstyrelsen samt vattenmyndigheterna att få fler arbetsuppgifter. Detta inkluderar att ta fram olika åtgärdsscenarioer som Affärsverket Svenska kraftnät och Statens energimyndighet ska använda i myndigheternas modeller för påverkan på energisystemet. Därtill tillkommer att betydligt fler vattenförekomster behöver analyseras avseende om kriterierna för kraftigt modifierade vatten uppfylls och att fler parter behöver vara involverade i processen. Länsstyrelsens bedömning är att merparten av de cirka 5000 vattenförekomster som har en påverkan från vattenkraft också har en väsentligt ändrad fysisk karaktär baserat på kriterierna i förslaget. Länsstyrelsen anser att detta kommer att medföra ett väsentligt ökat resursbehov såväl inom samverkan som normöversynen på länen. Det förändrade arbetssättet med förbättrad samverkan innebär också i praktiken att alla bevarandeplaner som har betydelse för normsättningen måste ses över och uppdateras innan samverkan inleds. Med tanke på den forcerade takten i omprövningarna så innebär det ett stort åtagande som kommer att kräva att resurser avsätts för arbetet. Länsstyrelsen har inte möjligheter att klara det med befintliga resurser.

Vidare finns det nationellt sett en tidsaspekt som behöver beaktas. För att de nya bestämmelserna ska kunna implementeras på ett korrekt och effektivt sätt anser länsstyrelsen att regeringen, utöver att säkerställa nödvändiga resurser, behöver införa övergångsbestämmelser enligt vad som redogjorts för ovan.

Till detta kommer även att arbetet med den nationella planen nu har pågått ett antal år. Det innebär att det nu, utöver pågående samverkansprocesser och domstolsprövning, också finns anläggningar som redan fått moderna miljövillkor. Detta medför att länsstyrelsen nu behöver avsätta resurser för såväl samverkan, domstolsprövningar och uppföljande tillsyn av genomförandet av de moderna miljövillkoren.

För att föreslagna förändringar ska vara möjliga att genomföra på ett ändamålsenligt sätt är det därför avgörande att regeringen säkerställer att länsstyrelserna medges en tillräcklig finansiering för uppdragets genomförande.

14.7 Konsekvenser för miljön

Länsstyrelsen ansvarar för att företräda de allmänna intressena i omprövning för moderna miljövillkor och arbetar samtidigt för uppfyllelsen av de nationella miljömålen. Länsstyrelsen bedömer att förslagen innebär försämringar för vattenmiljön och möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsmålen, främst målen Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt och djurliv.

I förslaget saknas förslag på hur denna försämring av möjligheten att nå miljömålen ska motverkas. Länsstyrelsens bedömer att försämringen behöver vägas upp av ökade resurser till restaureringsarbetet i övrigt exempelvis vid anläggningar som inte kopplar till vattenkraften samt med resurser till utökad tillsyn och omprövningar vid anläggningar som inte omfattas av den nationella planen. Åtgärder vid dessa så kallade mellanliggande anläggningarna är av stor betydelse för att maximera nytta av de miljöåtgärder som vidtas till följd av prövningarna enligt den nationella planen.

Länsstyrelsen anser vidare att regeringen bör utreda möjligheterna att, med stöd av 11 kap. 9 c § miljöbalken, ta fram generella föreskrifter som exempelvis reglerar att det för övriga dammanläggningar ska finnas passagemöjligheter för fisk, såvida det inte har varit ett naturligt hinder för fisk. Motsvarande förslag har tidigare lämnats till regeringen av Havs- och vattenmyndigheten, Affärsverket svenska kraftnät och Statens energimyndighet i samband med slutredovisning av regeringsuppdraget "*Uppdrag att följa upp och analysera arbetet med att förse vattenkraften med moderna miljövillkor*", M2019/01769 och M2022/01242 (sidan 20 i nämnd slutredovisning, Havs- och vattenmyndighetens diarienummer 2135-22). Införandet av sådana generella föreskrifter bedöms kunna bidra till möjligheten att nå såväl miljömålen som beslutade miljö kvalitetsnormer. Vidare bedöms bestämmelser för säkerställande av konnektivitet vara i linje med den nyligen beslutade EU-förordningen om restaurering av natur.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med handläggaren Margreth Folcker som föredragande. I den slutliga

handläggningen har också Sabine Lagerberg, Sandra Brantebäck och Annika Ekvall medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.